

Handläggare
Solveig Blid
Telefon: 08-508 14 552

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
2020-08- 27

Motion om utsatta EU-medborgares situation

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2020/1460

Förslag till beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på motionen och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Veronica Starck
Avdelningschef

Kersti Tagesson
Avdelningschef

Sammanfattning

Det finns människor i Sverige som är fattiga, saknar arbete och någonstans att bo. Några bor i tillfälliga läger i skogen.

Vänsterpartiet i Stockholm vill att förvaltningen ska ordna bättre platser för dem att bo på. Där ska det finnas vatten, toalett, sophämtning med mera. Vänsterpartiet vill också att personal från Stockholms stad ska åka och träffa människorna där de bor. Vänsterpartiet vill också att de ska få något att göra och gå i skola, så att de kan få arbete och sluta vara fattiga.

Det finns ställen i Stockholm som personer som inte har någonstans att bo kan gå till. Där kan de bland annat få någon att prata med, duscha, tvätta sina kläder och äta.

Bakgrund

Hemlösa och utsatta EU-medborgare samt tredjelandsmedborgare befinner sig idag i Sverige. De flesta kommer från länder i Europa. En del av dem är romer.

Vänsterpartiet i Stockholm har genom Clara Lindblom, Rikard Warlenius, Torun Boucher, Alexandra Mattsson med flera inkommit med en motion till kommunfullmäktige om utsatta EU-medborgares situation.

I motionen beskrivs den livssituation som många hemlösa och utsatta EU-medborgare samt tredjelandsmedborgare lever i, med utsatthet för hot eller våld, brist på sjukvård, pengar och arbete. Kvinnor har en särskilt utsatt livssituation.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Social omsorg vuxen i samarbete med avdelning Utveckling, lokaler och stadsmiljö.

Ärendet

I motionen lyfter vänsterpartiet att många hemlösa och utsatta EU-medborgare samt tredjelandsmedborgare bor i tillfälliga läger i skogsområden, där det saknas vatten, el, sanitet och sophämtning. En del är sjuka och behöver sköta sin hygien på ett bra sätt. Polis genomför regelbundet vräkningar från lägren. Vänsterpartiet menar att vräkningarna i sig orsakar förstörelse av naturen i och med att personerna skapar läger på nya platser.

I motionen framkommer också att staden genom samverkansavtal med ideella organisationer erbjuder tak över huvudet i form av natthärbärge enstaka nätter, max fem, och dagverksamheter. I förslaget anges att dessa verksamheter framförallt nyttjas av män.

Vänsterpartiet vill att staden ska inrätta legala uppställningsplatser för husvagnar och liknande, så att alla som befinner sig i staden har tillgång till boende. Till exempel en camping med tillgång till el, vatten, sanitet, tvättmöjligheter och sophämtning.

Vänsterpartiet vill också att staden ska bedriva uppsökande verksamhet på dessa platser och erbjuda stöd, förslagsvis genom stadens EU-team. De föreslår att stadens IOP-avtal inriktas på att erbjuda dagverksamhet och studier samt stöd för att komma ur fattigdom och diskriminering. Uppsökande arbete bör särskilt riktas till utsatta kvinnor. Målet ska vara att EU-medborgare som kommer till staden ska få en human tillvaro och stöd att komma ur fattigdom och diskriminering.

Vänsterpartiet yrkar i motionen att:

- Staden skyndsamt ska ordna en legal boplat i samverkan med civilsamhället där personer får bo med tillgång till toalett, vatten, el, sanitet, sophämtning med mera. Platsen ska besökas av stadens EU-team för uppsökande arbete, länkning och särskilda insatser mot kvinnor ska göras.
- Staden skriver om de IOP-avtal som idag finns med civilsamhället till att rikta dessa mot dagverksamheter med sysselsättning och stöd att komma ur fattigdom.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadens arbete när det gäller utsatta EU-medborgare och tredjelandsmedborgare är huvudsakligen inriktat på att motverka utsatthet och utanförskap, tillgodose basala behov såsom logi, enklare måltider, stöd och rådgivning. Socialförvaltningen ansvarar för alla frågor om stadsövergripande insatser för personer som inte är kommuninvånare. EU-medborgare är inte kommuninvånare och omfattas därmed till exempel inte av stadens program för hemlöshet.

Förvaltningen besvarade vid februarinämnden ett Medborgarförslag från bland annat Amnesty International om ett långtidshärbärge för utsatta EU-medborgare i stadsdelområdet. Medborgarförslaget besvarades med att ”EU-medborgare är inte invånare i Stockholms stad. Det innebär att det är Socialförvaltningen i Stockholm som ansvarar för alla insatser för gruppen.”

Förvaltningen har för närvarande inte kännedom om någon verksamhet liknande den som föreslås i motionen och om hur man i praktiken skulle kunna arbeta med uppställningsplatser. Det anges i motionen att det finns långtidshärbärgen på Gotland, som är tillgängliga för alla i kommunen. Förvaltningen har inte kännedom om denna verksamhet, om erfarenheter av den och om den lösningen motsvarar förslagen i motionen.

Förvaltningen bedömer att det finns osäkerhetsfaktorer och farhågor kopplat till motionen som behöver belysas ur både ett långsiktigt och ett nationellt perspektiv. Den fria rörligheten i samhället gör det också svårt för en enskild kommun att hantera frågan utan att andra kommuner påverkas.

Förvaltningen bedömer att följande osäkerhetsfaktorer behöver kartläggas:

- *Upplåtelse av mark*
Förvaltningen kan inte upplåta mark eller förvalta

byggnader. Dessa frågor åligger exploateringskontoret och fastighetskontoret och de behöver involveras.

- *Bemanning*
Området behöver bemannas av personal med olika kompetenser för att upprätthålla ordning och ge stöd till de boende.
- *Finansiering*
Det behövs underlag för att påvisa att lösningen är en besparing för staden och fördelningen av kostnader behöver kartläggas.
- *Kartlägga alternativ*
Andra alternativ behöver kartläggas, exempelvis möjlighet för EU-medborgare att hyra in sig på redan befintliga campingplatser, med bidrag från staden.

Förvaltningen bedömer att bland annat följande risker/farhågor behöver belysas ytterligare:

- *Området förfaller*
Det finns risk att området förfaller och blir en sanktionerad kåkstad.
- *Risk för parallellsamhälle*
Det finns risk för att ett parallellsamhälle skapas med egna regler som står utanför det svenska samhället och lagar.
- *Ordningsfrågan*
Det kan bli svårt att upprätthålla ordning, regler och sanitära förhållanden, med mera.
- *Inte förenligt med stadens riktlinjer*
Förslaget är inte förenligt med stadens riktlinjer och intentioner kring boendemiljöer.
- *Ansvarsfrågan*
Det är oklara ansvarsförhållanden inom staden gällande frågor som anges i förslaget.
- *Kortsiktig lösning*
Förslaget är ingen långsiktig lösning på ett omfattande samhällsproblem.
- *Kostnadsfrågan*
Förvaltningen bedömer att kostnaderna för förslaget förmodligen är högre än vad som i dagsläget läggs ner på att avvisa och återställa.

Socialförvaltningens EU-team arbetar uppsökande i gatumiljö, på boplatser och på dag- och nattverksamheter. EU-teamet söker upp och etablerar kontakt med EU-medborgare och tredjelandsmedborgare, i utsatta livssituationer. EU-teamet arbetar också med att identifiera särskilt utsatta personer, motivera och länka till kontakt med ordinarie hjälpsystem, samt informera om

rättigheter och skyldigheter. Socialförvaltningen har även ett medborgarkontor som riktas särskilt till personer som är hemlösa.

Socialförvaltningen har samverkansavtal med ideella organisationer som riktas till EU- och tredjelandsmedborgare. Avtalen innebär samverkan kring verksamheter som erbjuder natthärbärge och dagverksamheter. Vid särskilt kalla nätter under vintern öppnas ytterligare lokaler för att ge utsatta EU-medborgare möjlighet att vistas inomhus.

På de dagverksamheter som finns erbjuds varierat utbud:

- Stadsmissionens Bocenter för män - ombudsverksamhet, råd och stödsamtal samt sysselsättning för män.
- Stadsmissionens Boklara för kvinnor - ombudsverksamhet, råd och stöd samt sysselsättning för kvinnor.
- Convictus Bryggan Vantör - råd och stödsamtal samt hjälp med kontakt till sjukvård och socialtjänst.
- Crossroads - ombudsverksamhet, kurser och samhällsinformation.
- Ny Gemenskap Kafé - råd och stöd samt hjälp till kontakt med socialtjänst, vid behov.
- Ny gemenskap Västberga - hjälp med kontakt till socialtjänst, vid behov, sysselsättning och kulturella program.

Vad gäller förutsättningar för att ändra innehållet i Socialförvaltningens samverkansavtal så regleras det i avtalsvillkoren. Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning har inte mandat att påverka innehållet i avtal som träffas av annan förvaltning, men har ett väl etablerat samarbete med Socialförvaltningen kring att framföra behov och önskemål.

Förvaltningens bedömning är de samverkansavtal som Socialförvaltningen har med ideella organisationer tillgodoser huvuddelen av det som efterfrågas i motionen gällande dagverksamheter. Detta med hänsyn också taget till de uppdragen/det ansvar staden har.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har ett IOP-avtal med dagverksamheten Convictus Bryggan Vantör. Dit kan utsatta EU-medborgare vända sig för att få stöd, tvätta kläder och äta. På Bryggan finns anställda med kunskaper om samhällsinformation. Det är för närvarande inte aktuellt att ändra inriktningen i avtalet med Convictus Bryggan Vantör. Uppdraget är inriktat på att ge råd

och stöd och slussa vidare till lämpliga, befintliga verksamheter/instanser.

Jämställdhet

I motionen anges att kvinnorna, bland utsatta EU-medborgare och tredjelandsmedborgare, är särskilt utsatta för hot eller våld, brist på sjukvård, pengar och arbete. De verksamheter som staden erbjuder i samarbete med ideella organisationer, såsom natthärbärge och dagverksamheter, nyttjas enligt motionen främst av män. Därför behöver särskilda insatser göras för kvinnor, enligt förslagsställarna.

Stadsmissionens verksamhet Boklara riktas till kvinnor. Där kan de bland annat få råd, stöd och sysselsättning.

Bilaga

Motion om utsatta EU-medborgares situation.